די כינעזישע שפּין וואס האט זיך פאר־פלאנטערט אין איהר איינענער נעץ

פון משה ריגעס.

די נעשיכטע מיט דעם כינעזער טשאנג וועגן וועלכען איהר וועט דאָ באלד לייענען, האט אפילו פאסירט ניט ביי אונז, נאר אויף יענער זייט ים. אין דעם גרוי־נעבעלדיגען לאנדאן, אבער די פארשפּרייטע קרענק פון אלערליי באטווי בענדע דראגס, פון אפיום און קאקאין, און פון די אלע אנדערע סם־המות'ן מיט וועלכע מען שפּייזט זיך אין דער „אונ־טערוועלט", איז אויך ביי אונז נאָר ניט פרעמד, און אויך ביי אונז האבען די אפיום־הענדלער ניט וועניג קרבנות גע־פאָדערט, און ווער ווייסט וויפיעל פון די דאָזיגע קרבנות זענען געפאלען דורך דעם אומזיכטבארען שפּיגוועבס פון דעם דאָזיגען כינעזער טשאנג, וועלכער האט זיין אינטערנאציאנאלען האנדעל, ווי זיין נאָמען אלס אינטערנאציאנאלער אפיום־הענדלער באווייזט, אויסגעשפּרייט ניט נאָר אין ענגלאנד, נאָר אויך אין פיעלע אנדערע לענדער.

ווער איז ער אזוינס, דער דאָזיגער טשאנג, וואָס זיין נאָמען איז געווען א שרעק אויף יענער זייט ים, אין ענגלאנד, און וואָס די יעהיים פּאָליציי פון דעם באריהמטען לאנדאנער „סקאטלאנד יארד" האט זיך אזא צייט געיאגט נאָך איהם? טשאנג, זיין אמת'ער נאָמען איז טשאן נאם, איז געווען אמאָל א נאציע גע־בילדעטער יונגערמאן מיט נאָר גרויס, אמביציעס. ער איז געקומען קיין ענגלאנד איידער די גרויסע וועלט מלחמה האט זיך אָנגעהויבען, מיט'ן צוועק צו שטו־דירען אלס אינזשיניר, און אין דער היים האט ער איבערגעלאָזען א ווייב מיט א קינד. עס קען זיין, אז ווען ניט די מלחמה, וועלכע האט איהם פארכאפּט אין מיטען זיין שטודירען, וואָלט ער געווען געענדיגט אזוי ווי ער האט זיך פארנומען, וואָלט געווען דערנאָך צוריקגעפאָהרען צו זיין ווייב און קינדער, און וואָלט זיך אויס־געלעבט זיינע יאָהרען אזוי ווי אלע לאנד־צעפּיגע כינעזער.

אין אבער געקומען א מלחמה אויף דער וועלט; טשאן, אָדער טשאנג, איז פארבליבען, ווייל ענדיג אדער ניט ווייל־ענ־דיג, אין ענגלאנד, און עס האט זיך אָנגע־הויבען זיין קאריערע וואָס האט איהם אין איין צייט אריסגעהויבען פון דעם ליימ־הויז סקווער, וואו די כינעזער וואשינג, און אויעקגעפיהרט אין די ריינסטע אריס־טאקראטישסטע געגענדען פון לאנדאן; דערנאָך, איהם צוריקגעוואָרפען אין דעם ליימהויז סקווער, און פון דאָרט — אין פריזאן, וואו ער געפינט זיך איצט.

אבער אין פארלויף פון דער צייט, הערכמאבעדיג די דאָזיגע פארשידענע פאזען פון זיין אונטערוועלטס קאריערע האט דערווייל טשאנג געפאָדערט א סך קרבנות. און די מערהסטע פון זיינע קרבנות זענען געקומען פון די ריינסטע, שעהנסטע און אריסטאקראטישע דאמען פון לאנדאן. און מען וואָלט אפשר קיין מאָל ניט געקומען אויף זיין שפּור, ווען ניט דער לעצטער פאל מיט דער שעהנע סטודענטקע, מארדזשי קיט, וועלכע איז אריינגעפאלען אין דער נעץ פון זיין שפּינוועבס, און ווען ניט די שעה פרידע קעמפּטאן, וועלכע איז אומגעק־מען אין איהר רייכער וואשינג טרינקעל־דיג סם פון א גרין פלעשעלע, וואָס טשאנג זאָל איהר האבען געגעבען.

און מערקווירדיג איז, אז כאָטש די לאנדאנער יעהיים פּאָליציי האט א לאנגע צייט געהאט אויף איהם א חשד האט זיך דאָך איהר ניט איינגעגעבען צו קריגען דירעקטע באווייזען, איהם צו ארעסטי־רען. די גאנצע ארבייט פון אלע מענער דעטעקטיווס פון דעם באריהמטען „סקאטלאנד יארד" זענען געווען ארויס־געוואָרפען. און ערשט צום סוף, ווען די יעהיים פּאָליציי האט אונטערגעשטעלט א שעהנע יסנגע פרוי אלס דעטעקטיוו, און טשאנג אריינגעפאלען אין נעץ.

וואָרום פרויען און שעהנע פרויען איבערהויפּט, זענען געווען טשאנגס שוואכקייט פון אלע זיינע יאָהרען. ווען ניט די לוסט צו די שעהנע פרויען אין לאנדאן, וואָלט ער אפשר קיינמאָל ניט געווען געקומען צו דער לאנד פון ווערען אן אפיום הענדלער.

טשאנג איז פון זיינע יונגע יאָהרען שוין געווען א גרויסער פארברענער און נאָך א גרעסערער פארשווענדער. ער איז געווען א זוהן פון פארמעגליכע עלטערען אין־ליינא, און ער פלעגט פון זיי באַ־קומען ארום 2,500 דאָלאר א יאָהר פאר זיין לעבען. צום אָנהויב איז דאָס געלט געווען פאר איהם נאָך מעהר ווי ענגוג, אָבער אזוי ניך ווי ער האט אנגעהויבען אריינקומען אין די רייכע רעסטאָראנען, וואו עס פינקעלט און עס בליצט, מיט רייכקייט פון יעדען ווינקעל, און וואו שעהנע פרויען ווינקען פארפיהרעריש מיט זייערע שוואַרצע אויגען, האט טשאנג באלד דערזעהן, אז דאָס געלט וואָס ער באקומט פון דער היים, און וואָס ווערט איהם געשיקט ספּעציעל פאר זיין בילדונג, האט א קליינעם ווערטה. און ער האט אָנגעהויבען זוכען וועגען און מיטלען ווי אזוי צו פארדיענען געלט, און א סך געלט דערצו.

האט ער אין געהיים זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט א חברה אפיום־פארקויפער און האט אין לאָנדאן גע־עפענט א געהיימען פּלאץ, וואו עס האבען געקענט ארינקומען נאָר געקליבענע ריי־כע מענשען, וועלכע זענען געפאלען אונ־טערען איינפלוס פון די פארשידענע באַ־טויבענדע נאַרקאטען.

גלייך פון אָנהויב האט דאָס מזל איהם א שיין געטאן. דער איינער פּלאץ איז כאלד געוואָרען אזא ערפאָלג, אז ער האט געפונען פאר נוטיץ צו עפענען א צווייטן און א דריטען און א פערטען פּלאץ, און אין קאָר א קורצער צייט איז טשאנג געוואָרען דער איינציגסטער מען פון א רייהע יעהיימע אפיום פעלערען, וועלכע זענען געווען פארשפּרייט איבער אלע טיילען פון לאנדאן, און פון וועלכע עס האבען זיך געצויגען טשאנגס אומזיכטבארע שפּיג־וועב פעדעמלאך. און וועלכע ער האט געוואָרפען צו פארפלאנטערען אלץ מעהר און מעהר מענשען.

אין דער זעלבער צייט איז טשאנג געווען זעהר פארזיכטיג, און אין די אלע פּלעצער וועלכע זיינען פאקטיש געווען זיינע, האט ער ניט פינדיריט אלס דער איינגעקומענער. ער איז געשטאנען אין היטערערוכד פון זיינע אפיום קעלערען, און אין פאל די פּאָליציי האט ענטדעקט איינעם פון דיעזע פּלעצער, איז טשאנג פערזעגליך קיינמאָל ניט געווען פאר־מישט.

און אזוי איז טשאנג געוואָרען רייך, זעהר רייך. ער האט דאמאָלט פארלאָ־זען דעם כינעזער קונארמאל און האט אפ־גענומען א וואוינונג אויף פארק לעין, די ריינסטע און אריסטאקראטישסטע געגענד פון לאנדאן. זיין וואוינונג איז געווען איינגעריכט אויף דעם ריינסטען און פאנטאסטישען אופן און אויף דאָרט האט מען געקענט קריגען אביסעל אפיום און קאָקאין, אבער דאָס איז געווען בלויז פאר ליינער צאָהל זעהר געקליבענע מענ־שען. וואָס טשאנג האט געוואוסט, אז זיי קען ער זיך פארלאָזען.

טשאנג, ווי געזאָגט, האט געהאט א געוואוסקייט צו די ענגלישע מיידל־אלען איז ער געווען קליין, אין מאָ־אבער ער האט זיך אלעמאָל גע־פּרוּבט נאָך דער לעצטער פארלאָרענע, און האט געוואוסט ווי אזוי ארומצינעהן מיט זיינע דאמען אויף דעם איידעלסטען אופן; די דאמען האבען איהם פּשוט פארגע־טערט פאר זיין באלאנסקייט און פאר די פיעלע מתנות, וואָס ער פלעגט זיי געבען פון דער פולער האנד.

און דאָס אלץ האט איהם לייכט גע־מאכט דאָס פארנאַרען פיעלע פון זיי אין זיין נעץ. און האבען זיי זיך נאָר אין מאָל געקויפט פון זיינע דראגס און זיי פאר־וווכט, זיינע זיך שוין אויף אייביג געבליי־בען זיינע שקלאפען, און קיינמאָל זיך ניט געקענט באפרייען פון איהם.

ער האט שוין געהאט זיין ספּעציעלע מעטאָדע, ווי אזוי צו פארנאַרען אזעלכע מיידלאך אין זיין נעץ, געוועהנליך, פלעגט ער אפּווארטען א געלעגענהייט, ווען איינע פון זיי איז געווען אביסעל נידעדרעגשלאָ־גען און מעלאנכאָליש פון אן ענטוישטער ליעבע, אָדער פון אן ענטיישונג אין לע־בען, און דעמאָלט פלעגט ער זיך אונ־טערוקען מיט זיין זיסען שמייכעלע, און פארלעגען צו געבריכען אביסעל אפיום און קאָקאין. דאָס העלפט זעהר פיעל צו באַרוהיגען די נערוועז, פלעגט ער זאָגען.

איין צרה האט ער געהאט, טשאנג, און דאָס איז געווען, וואָס צוליעב דער מלחמה איז דאָס אריינפיהרען פון דיעזע פארשידענע נאַרקאטען געוואָרען שטרענג פארבאטען, און עס איז איהם אָפטמאָל אָנגעקומען זעהר שווער, כמעט מיט לע־בענס געפאהר, זיי צו קריגען. אבער דאָס האט פארשטעהט זיך, זיין ארבייט ניט אָפּגעשטעלט. און אין יענער צייט ווען די מלחמה איז געווען אין דעם העכסטען פלאם, ווען איבער די לאנדאנער הימלען איז געווען א געוועהנליכע זאָך צו זעהן דורכפליהען א דוטשען צעפּעלין, און יע־נער צייט האט זיך טשאנגס ממשלה גע־האט אזוי ווייט אויסגעשפּרייט, אז אין גאנץ אייראָפּא האט מען נערערט וועגען דעם. טשאנג, אָדער ווי מען האט איהם געוועהנלעך אין קריזען „בריליאנט"

די פּוילישע אריסטאקראטקע

ראסאן פון פּויליש־אידישען לעבען. פון העלענא סנישעק

איבערזעצט פון „כאַם".

(פארזעצונג)

ער האט צוזאמענגעקנייטשט די ברעמען

— און איהר צווייפעלט אין דעם?

— איך האָב געטראכט, אז — אין אייער ספּערע געהיטט מען ניט אן די ליבע פאר א דייכטום — און אז מען שאצט זי ניט אפ.

פינדעסטוועגען האט דאָך מיין זיידע מאציעי אָפּגעשאצט די ליעבע אין זי גוט פארשטאנען, אין מיין באבע אויך.

— אין ביידע האבען זי געפּט'ט — האט סטעפּע געענדיגט.

— דאָס איז שוין עפּעס אנדערש. זיי האט געפעהלט קרעפטען צו בויען פאר זייער ליעבע די געהעריגע יסודות... זיי האבען זי ניט געקענט אוועקשטעלען אויף אזא פידעסטאל, פון וועלכען קייגער זאָל זי ניט קענען אראפּוואַרפען. פינדעסטוועגען מעגט איהר גלויבען, אז צווישען אינז זענען אויך דאָ אנדערע, א — אפשר אין אבער מעהר ענערגיישערע, מעהר עקשנות־דיגע. ווען זיי וועלען דערגרייכען צום צייל וועלען זיי אלץ ציבערבען, דורכגעהן מיט א שטורעם, אזש זיי וועלען בין דעם ריכ־טיגען צייל דערגרייכען. צו די דאָזיגע פארדרעבען איך זיך אויך. איך פארמאָ־טוזיגענטער חסרונות, אבער איך האָב אויך א כעלה פון א האַרטנעקיגען ווידער־שטעלען זיך געגען אלע בייזע כחות. דער־ווייל ווי אלע מיכאראוטסקיס — בין איך אביסעל אן עגאָאיסט, דערביבער וואָלט איך מיין גליק קיינעם ניט ערלויבען פון מיין כח אריסצוריסען. בשים אופן אין אבער! מען וואָלט מיך ניט בעוויזען צו לעבען מיין שטיינען. איך וואָלט אטרעטען דיי אנען, וואָס וואָלטען געהאט די חעדר... שטעלען זיך מיט מיר אין אזא קאמף. איך וואָלט ניט דערשראָקען די דרעק... פון אפּזאָגען זיך פון מיר, פון עוקלאנד, די ירושה, אין קיין קלאה ניט אזוי ווי צו ענטשלאָסען, אמת! אבער איך פיהל אין זיך א נוטיגקייט אין אן אנדער לעבען, ווי איך פארמאָג, אין ווען איך דאָך צו דעם דאָזיגען גליק שטרעבען וואָלט, נאָרנישט אין דער וועלט געווען טשאנג, האָט אין יענער צייט געמאכט אזוי פיעל געלט, אז ער האָט פּשוט ניט געוואוסט וואָס צו טאָן מיט דעם.

דאמאָלט האָט אויף עטלעכע יאָהרען, ווען ער איז געווען אין לאנדאן, ווען ער איז געווען א יונגער מאן, אין אויף יענער זייט ים, אין דעם גרוי־נעבעלדיגען לאנדאן, אבער די פארשפּרייטע קרענק פון אלערליי באטווי בענדע דראגס, פון אפיום און קאקאין, און פון די אלע אנדערע סם־המות'ן מיט וועלכע מען שפּייזט זיך אין דער „אונ־טערוועלט", איז אויך ביי אונז נאָר ניט פרעמד, און אויך ביי אונז האבען די אפיום־הענדלער ניט וועניג קרבנות גע־פאָדערט, און ווער ווייסט וויפיעל פון די דאָזיגע קרבנות זענען געפאלען דורך דעם אומזיכטבארען שפּיגוועבס פון דעם דאָזיגען כינעזער טשאנג, וועלכער האט זיין אינטערנאציאנאלען האנדעל, ווי זיין נאָמען אלס אינטערנאציאנאלער אפיום־הענדלער באווייזט, אויסגעשפּרייט ניט נאָר אין ענגלאנד, נאָר אויך אין פיעלע אנדערע לענדער.

ווער איז ער אזוינס, דער דאָזיגער טשאנג, וואָס זיין נאָמען איז געווען א שרעק אויף יענער זייט ים, אין ענגלאנד, און וואָס די יעהיים פּאָליציי פון דעם באריהמטען „סקאטלאנד יארד" האט זיך אזא צייט געיאגט נאָך איהם? טשאנג, זיין אמת'ער נאָמען איז טשאן נאם, איז געווען אמאָל א נאציע גע־בילדעטער יונגערמאן מיט נאָר גרויס, אמביציעס. ער איז געקומען קיין ענגלאנד איידער די גרויסע וועלט מלחמה האט זיך אָנגעהויבען, מיט'ן צוועק צו שטו־דירען אלס אינזשיניר, און אין דער היים האט ער איבערגעלאָזען א ווייב מיט א קינד. עס קען זיין, אז ווען ניט די מלחמה, וועלכע האט איהם פארכאפּט אין מיטען זיין שטודירען, וואָלט ער געווען געענדיגט אזוי ווי ער האט זיך פארנומען, וואָלט געווען דערנאָך צוריקגעפאָהרען צו זיין ווייב און קינדער, און וואָלט זיך אויס־געלעבט זיינע יאָהרען אזוי ווי אלע לאנד־צעפּיגע כינעזער.

אין אבער געקומען א מלחמה אויף דער וועלט; טשאן, אָדער טשאנג, איז פארבליבען, ווייל ענדיג אדער ניט ווייל־ענ־דיג, אין ענגלאנד, און עס האט זיך אָנגע־הויבען זיין קאריערע וואָס האט איהם אין איין צייט אריסגעהויבען פון דעם ליימ־הויז סקווער, וואו די כינעזער וואשינג, און אויעקגעפיהרט אין די ריינסטע אריס־טאקראטישסטע געגענדען פון לאנדאן; דערנאָך, איהם צוריקגעוואָרפען אין דעם ליימהויז סקווער, און פון דאָרט — אין פריזאן, וואו ער געפינט זיך איצט.

אבער אין פארלויף פון דער צייט, הערכמאבעדיג די דאָזיגע פארשידענע פאזען פון זיין אונטערוועלטס קאריערע האט דערווייל טשאנג געפאָדערט א סך קרבנות. און די מערהסטע פון זיינע קרבנות זענען געקומען פון די ריינסטע, שעהנסטע און אריסטאקראטישע דאמען פון לאנדאן. און מען וואָלט אפשר קיין מאָל ניט געקומען אויף זיין שפּור, ווען ניט דער לעצטער פאל מיט דער שעהנע סטודענטקע, מארדזשי קיט, וועלכע איז אריינגעפאלען אין דער נעץ פון זיין שפּינוועבס, און ווען ניט די שעה פרידע קעמפּטאן, וועלכע איז אומגעק־מען אין איהר רייכער וואשינג טרינקעל־דיג סם פון א גרין פלעשעלע, וואָס טשאנג זאָל איהר האבען געגעבען.

און מערקווירדיג איז, אז כאָטש די לאנדאנער יעהיים פּאָליציי האט א לאנגע צייט געהאט אויף איהם א חשד האט זיך דאָך איהר ניט איינגעגעבען צו קריגען דירעקטע באווייזען, איהם צו ארעסטי־רען. די גאנצע ארבייט פון אלע מענער דעטעקטיווס פון דעם באריהמטען „סקאטלאנד יארד" זענען געווען ארויס־געוואָרפען. און ערשט צום סוף, ווען די יעהיים פּאָליציי האט אונטערגעשטעלט א שעהנע יסנגע פרוי אלס דעטעקטיוו, און טשאנג אריינגעפאלען אין נעץ.

וואָרום פרויען און שעהנע פרויען איבערהויפּט, זענען געווען טשאנגס שוואכקייט פון אלע זיינע יאָהרען. ווען ניט די לוסט צו די שעהנע פרויען אין לאנדאן, וואָלט ער אפשר קיינמאָל ניט געווען געקומען צו דער לאנד פון ווערען אן אפיום הענדלער.

טשאנג איז פון זיינע יונגע יאָהרען שוין געווען א גרויסער פארברענער און פארשווענדער. ער איז געווען א זוהן פון פארמעגליכע עלטערען אין־ליינא, און ער פלעגט פון זיי באַ־קומען ארום 2,500 דאָלאר א יאָהר פאר זיין לעבען. צום אָנהויב איז דאָס געלט געווען פאר איהם נאָך מעהר ווי ענגוג, אבער אזוי ניך ווי ער האט אנגעהויבען אריינקומען אין די רייכע רעסטאָראנען, וואו עס פינקעלט און עס בליצט, מיט רייכקייט פון יעדען ווינקעל, און וואו שעהנע פרויען ווינקען פארפיהרעריש מיט זייערע שוואַרצע אויגען, האט טשאנג באלד דערזעהן, אז דאָס געלט וואָס ער באקומט פון דער היים, און וואָס ווערט איהם געשיקט ספּעציעל פאר זיין בילדונג, האט א קליינעם ווערטה. און ער האט אָנגעהויבען זוכען וועגען און מיטלען ווי אזוי צו פארדיענען געלט, און א סך געלט דערצו.

האט ער אין געהיים זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט א חברה אפיום־פארקויפער און האט אין לאָנדאן גע־עפענט א געהיימען פּלאץ, וואו עס האבען געקענט ארינקומען נאָר געקליבענע ריי־כע מענשען, וועלכע זענען געפאלען אונ־טערען איינפלוס פון די פארשידענע באַ־טויבענדע נאַרקאטען.

גלייך פון אָנהויב האט דאָס מזל איהם א שיין געטאן. דער איינער פּלאץ איז כאלד געוואָרען אזא ערפאָלג, אז ער האט געפונען פאר נוטיץ צו עפענען א צווייטן און א דריטען און א פערטען פּלאץ, און אין קאָר א קורצער צייט איז טשאנג געוואָרען דער איינציגסטער מען פון א רייהע יעהיימע אפיום פעלערען, וועלכע זענען געווען פארשפּרייט איבער אלע טיילען פון לאנדאן, און פון וועלכע עס האבען זיך געצויגען טשאנגס אומזיכטבארע שפּיג־וועב פעדעמלאך. און וועלכע ער האט געוואָרפען צו פארפלאנטערען אלץ מעהר און מעהר מענשען.

אין דער זעלבער צייט איז טשאנג געווען זעהר פארזיכטיג, און אין די אלע פּלעצער וועלכע זיינען פאקטיש געווען זיינע, האט ער ניט פינדיריט אלס דער איינגעקומענער. ער איז געשטאנען אין היטערערוכד פון זיינע אפיום קעלערען, און אין פאל די פּאָליציי האט ענטדעקט איינעם פון דיעזע פּלעצער, איז טשאנג פערזעגליך קיינמאָל ניט געווען פאר־מישט.

און אזוי איז טשאנג געוואָרען רייך, זעהר רייך. ער האט דאמאָלט פארלאָ־זען דעם כינעזער קונארמאל און האט אפ־גענומען א וואוינונג אויף פארק לעין, די ריינסטע און אריסטאקראטישסטע געגענד פון לאנדאן. זיין וואוינונג איז געווען איינגעריכט אויף דעם ריינסטען און פאנטאסטישען אופן און אויף דאָרט האט מען געקענט קריגען אביסעל אפיום און קאָקאין, אבער דאָס איז געווען בלויז פאר ליינער צאָהל זעהר געקליבענע מענ־שען. וואָס טשאנג האט געוואוסט, אז זיי קען ער זיך פארלאָזען.

טשאנג, ווי געזאָגט, האט געהאט א געוואוסקייט צו די ענגלישע מיידל־אלען איז ער געווען קליין, אין מאָ־אבער ער האט זיך אלעמאָל גע־פּרוּבט נאָך דער לעצטער פארלאָרענע, און האט געוואוסט ווי אזוי ארומצינעהן מיט זיינע דאמען אויף דעם איידעלסטען אופן; די דאמען האבען איהם פּשוט פארגע־טערט פאר זיין באלאנסקייט און פאר די פיעלע מתנות, וואָס ער פלעגט זיי געבען פון דער פולער האנד.

און דאָס אלץ האט איהם לייכט גע־מאכט דאָס פארנאַרען פיעלע פון זיי אין זיין נעץ. און האבען זיי זיך נאָר אין מאָל געקויפט פון זיינע דראגס און זיי פאר־וווכט, זיינע זיך שוין אויף אייביג געבליי־בען זיינע שקלאפען, און קיינמאָל זיך ניט געקענט באפרייען פון איהם.

ער האט שוין געהאט זיין ספּעציעלע מעטאָדע, ווי אזוי צו פארנאַרען אזעלכע מיידלאך אין זיין נעץ, געוועהנליך, פלעגט ער אפּווארטען א געלעגענהייט, ווען איינע פון זיי איז געווען אביסעל נידעדרעגשלאָ־גען און מעלאנכאָליש פון אן ענטוישטער ליעבע, אָדער פון אן ענטיישונג אין לע־בען, און דעמאָלט פלעגט ער זיך אונ־טערוקען מיט זיין זיסען שמייכעלע, און פארלעגען צו געבריכען אביסעל אפיום און קאָקאין. דאָס העלפט זעהר פיעל צו באַרוהיגען די נערוועז, פלעגט ער זאָגען.

איין צרה האט ער געהאט, טשאנג, און דאָס איז געווען, וואָס צוליעב דער מלחמה איז דאָס אריינפיהרען פון דיעזע פארשידענע נאַרקאטען געוואָרען שטרענג פארבאטען, און עס איז איהם אָפטמאָל אָנגעקומען זעהר שווער, כמעט מיט לע־בענס געפאהר, זיי צו קריגען. אבער דאָס האט פארשטעהט זיך, זיין ארבייט ניט אָפּגעשטעלט. און אין יענער צייט ווען די מלחמה איז געווען אין דעם העכסטען פלאם, ווען איבער די לאנדאנער הימלען איז געווען א געוועהנליכע זאָך צו זעהן דורכפליהען א דוטשען צעפּעלין, און יע־נער צייט האט זיך טשאנגס ממשלה גע־האט אזוי ווייט אויסגעשפּרייט, אז אין גאנץ אייראָפּא האט מען נערערט וועגען דעם. טשאנג, אָדער ווי מען האט איהם געוועהנלעך אין קריזען „בריליאנט"

אין „פּאלים קאורט"

דאוונען בצבור.

עלף פּערזאָן, האבען זונטאג אוועגס נאָכ'ן איבערבייסען פון שווערען תענית, זיך אוועקגעזעצט ביי א קיילעכדיק טישעל אין א הויך קארנער עדלייך און טעקאסס־סטריט, און געדאוועגט בצבור.

ווען דעטעקטיווס האבען דערזעהן א שוהלכעל, וואו מען זאָגט תהלים, זענען זיי אריין איסגעפינען צו דאָס שוהלכעל בא־לאנגט צו דער קהלה אָדער צו די קהל עדה, אָדער פיליבט דארפען זיי א חזן אויף ימים נוראים.

דערזעהענדיג אז די חברה שפּיעלען נאָר „פּאוקער" האט מען זיי פארבעטען מאָר א ווייל אין בית המדרש הגדול דהאפּאלים קאורט, און נאכדעם ווי זיי האבען געהאט א פרייען האטעל, האבען זיי נעמיזט באַזאָהלען צו צעהנערלאָך.

די נעמען פון די עלף העלדען זענען ניט איינטערעסאנט, ווייל זיי זענען (נע־באך) ניט קיין אידישע, אין זענען דערפאר ניט קיין שוהל פרעזידענטען.

די שלעכטע שפּיעלער פון דער קאמ־פּאניע, האבען באַזאָהלט שמייכעלענדיג. זייענדיג זיכער אז זיי האבען געהאנדעלט א באהגיין...

א צווייפאכער קרבן.

זאָגט זיך וואָס איהר ווילט, אויב מען האנדעלט מיט שנאפּס אין מען ווערט נעבאך געכאפּט, האט דער איר אלעמאָל א נייעס אויסרייד וועלענדיג באַ־רעכטיגונג פאר זיין שרים, און מיט אזא טענה איז הערי גאָרדאָן נעקומען נעכטען אויססטרוקענען זיין נאסע עבירה.

מען האט ביי הערין געפונען א שנאפּס מאשינדעל, סילס, קאָרקעס, און אלע נויטיגע מכשירים צו פאבריצירען שנאפּס.

פרעגט מען דאָך הערין היתכן? ווי פאלט דיר איין צו קריכען אין אזעלכע נעשעפטען וויסענדיג אז דער סוף איז א ביטערער.

טראבט הערי ניט לאנג אין דער צעחלעם, אז ער איז א געווזענער דעפּאַ־זיטאר אין די „האוס־בענק" און וועלען־דיג אָפּמאכען די פארלוירענע פאר דאָלאר אין ער אָדער אין אייגענע דעפּאָזיטס.

א יאָ, א שעהנער תירוץ?

אין אבער דער פראגע שטעלער ניט באניינסטערט פאר אזא ענטער, און הערי איז אריסער געוואָרען מיט טויזענט דאָ־לאר.

איצט רבותי, נעהט צאָהלט אזא טיי־ערען פרייד, פאר אזא בילינע משקה.

א נייער מיטעל.

אין פּאלים קאורט האט מען איצט אויסגעפונען א נייעס מיטעל ווי אזוי צו באשטראפען שנעלע פאָהרער מיט אטא־מאביל.

ווילאָם עב, וועלכער איז געפאָהרען וואקלענדיג אין נעמאכט א שאדען אין א צווייטיגע קאר, וועט פיער וואכען ניט פאָה־רען מיט זיין פאָרדעל, וועלכעס ווערט געהאלטען אין פריען גאָראדזש פון דער־טראָרט.

דערצו נאָך קאָסט איהם די געשיכ־טע א פּיפּציגער.

זעטעגס קעשענען?

נעדענקט איהר דאָך געוויס דאָס אל־טע לידעל וואָס מיר זינגען צוזאמען יעדעק אהר אין עקסיבישאן.

מה דאָך מיין קעשענע איז אָפען, כל שכן יענעמס קעשענע.

אזוי אזוי, האט זיך פארטראכט אין מאָרקס, פאָהרענדיג אויף א אוטאָמאָ־ביל קאר, אין דערווייל אריינגעשטעקט האָט אין א פרעמדע קעשענע.

אָפּגעבען אינז כבוד?

— אך, ניין! אזוי שטארק ענט־ציקט זענען מיר ניט, אין איך גיפּא אודאי ניט — האט זיך ריטא, נערוועז פארגאנ־דערגעלאכט.

וואלדעמאר האט אויף איהר מיט אן אירגנישען שמייכעל א קוק געטון.

— איך זעה אז ביים טעניס האט איהר זיך ניט איבעריג גוט געוויילט.

(ווערט פארגעזעצט)

Royal Yeast Cakes

מאכט בעסערע היימיש געבאקט ברויט

סטענדערד פון קוואליטי פאר איבער 50 יאָהר

פון דער רעגיערונג איז אזא ארבייט שטרענג פארבאָטען, און ווער עס טרעט איבער דאָס געזעץ קריגט —

פיער וואָכען וואקיישען.

מענשען וואָס ווילען קאנטי דזשיל וואקיישען צו דער ארבייט?

צוויי „דזשאָהנס"

ריכטער „דזשאָהנס" האָט געכטען פאראורטיילט הערלד „דזשאָהנס" צו באַצאָהלען צוויי הונדערטער פאר פיהרען צעהן קעסטלאך ביער.

מיר דערצעהלען דאָס אנטקעגען דעם וואָס ביידע הייסען „דזשאָהנס", און דאָך איז איינער א ריכטער, און דער צווייטער א געשטראפטער.

רומאטיזם א רפיאה.

אלע שנאפּס הענדלער וועלכע האבען הומאטיזם, און דארפען דעם אלקאָהאָל צו ריבען זייער קערפּער, וועלען בלויז באַ־צאָהלען צו פערציג דאָלאר אזא רעזאָלוציע איז געבטען געוואָר־דען ניט ביי דער טיפּאגראפיקאל קאָנ־ווענשאן, נאָר אין די שערי רחמים.

איצט מעגען אלע רומאטיזם לידענ־דע האבען אלקאָהאָל, מיט א פּופּציגער אין קעשענע.

וויל מאכען געשעפט.

מר. סימס וועלכער איז געבראכט גע־וואָרען אין קאורט אויף צוויי עבירות, האָט אריסגעשלעפּט א פינפערל אין געפרעגט דזשאנדזש קאָהען, אויב ער וויל מיט איהם מאכען געשעפט?

וואָס פאר א געשעפט האָט געפרעגט ר' יעקב?

מאך עס צוויי פאר א פינפערל, האָט סמיט געשמייכעלט פאר זיין גוטען איינפאל וועלענדיג האנדלען מיט א אי־דען.

דזשאנדזש קאָהען האלט אבער ניט פון באַרגיינען און באשטראאט דעם הער סימס מיט דריסיג דאָלאר, אדער דריסיג טעג חד גדיא.

א פערדישע געשיכטע.

די געשיכטע האָט א שייכות מיט פערדלאך. אבער ניט פון יענע פערד־לאך וואָס לייפען ווי משוגעים, שפּרינגען איבער פארקאנס, און אין א מינוט מאכען זיי ארים אדער רייך, נאָר פון א פערד און וואָנען וואָס איז געגנבעט געוואָרען אין איהר 1921, און ערשט איצט האָט מען דערקענט דעם גנב.

די קרוין האָט זיך גראדע געאיילט, און געוואָלט אז מען זאָל גלייך משפּ'ן שיכור'ען.

The Province of Ontario Savings Office

די פּראווינס אף אנטאריא סייווינגס אפיס

4% נעצאָהלט אויף אלע דעפּאזיטס

$1.00 עפענט אן אקאנט

אייער געלט איז גאראנטירט פון דער רעגירונג פון דער פּראווינץ אנטאריא

טאראנטער ברענטשעס

קאָר. יוניווערזיטי און דאנדעס סטריטס

קאָר. בעי און עדעלייד סטריטס

549 דענפארט עוועניו

טעלעגראפיר

געלט און שיפס קארטען

דורך א פאראנטוואָרטליכער און רעספּעקטאבלער אידישער אינסטיטוציע אין קאנאדע

דזוארקינס נאנק געשעפט און שיפס קאנטאר

525 דאנדעס וועסט טאראנטא, טעלעפאן טרינטי 6744

פארטרעטער פון דער אמאלגאמייטעד באנק מאסקווע — ניו־יארק

דירעקטער פארטרעטער אין וואָרשא, פּיילען, גראניטשנא נימער 4.

אוטאָריזירטע אגענטען פאר אלע שיפס־געזעלשאפטען.

אייגענע באנק קאנטארען, אין אלע אייראָפּייאישע לענדער.

אמעריקאנער עקספּרעס מאני אָרדערס, טראַוולער טשעקס.

דאָמיניאָן עקספּרעס מאני אר דערס און געלד ביל צאָהלונגען.

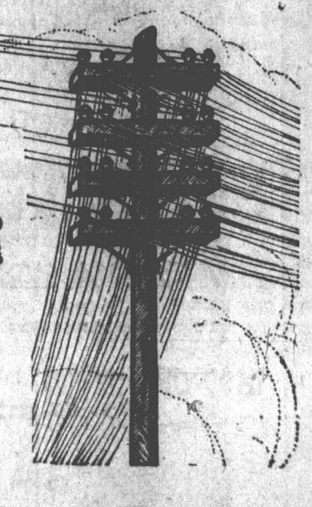

CANADIAN PACIFIC

שיפסקארטען

פאהרט נאך יוראָפּ דורך די

קענעדיען פאסיפיק שיפען

דירעקטע שיפסקארטען, נאך און פון ווייען, רומעניען, ליטא, לאטוויא, עסטרייך, דייטשלאנד, רוסלאנד, אי־טאליען יוגא און טשעכא סלאוויא־קיע אונגארן, פראנקרייך און בעלגיען

יעדער אימיגראנט ווייסט דאָס די קענעדיען פאסיפיק נים סערוויס און צופרידענהייט.

נאכפרעגען ביי אונזערע אויטאָרא־זירטע לאָקאַלע אגענטען.

דזשיי. אי. פארקער

נענעראל אגענט — פאסאזשיר דע־פארטמענט.

1 קינג סטריט איסט, טאראנטא

עדעלייד 2105